

Министерство на земеделието, храните и горите

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 36/2020)

София, 9 септември 2020 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 03.09.2020 г.	3
1.1	Жътва на есенници	3
1.2	Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно	4
1.3	Площи и производство на тютюн	4
1.4	Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди	5
1.5	Площи и производство на домати в оранжерии, краставици и зеле	5
1.6	Площи и производство от трайни насаждения	6
1.7	Площи и производство от етерично-маслени култури	7
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	7
2.1	Зърнени и маслодайни култури	7
2.2	Плодове и зеленчуци	8
3.	Цени	8
3.1	Зърнени и маслодайни култури	8
3.2	Плодове и зеленчуци	9

Забележка: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 03.09.2020 г.

1.1 Жътва на есенници

По оперативни данни, към 3 септември 2020 г. жътвата на пшеница, ечемик и маслодайна рапица в страната е приключила на 100%, като са прибрани съответно 4 626,3 хил. тона, 560 хил. тона и 257,6 хил. тона.

Производството на ечемик и ръж е респективно с 2,4% и 17,9% повече спрямо отчетеното по същото време на 2019 г., като при ечемика това се дължи изцяло на по-големия размер реколтирани площи, а при ръжта се наблюдава и по-висок среден добив. От друга страна, продукцията от пшеница, рапица и тритикале е под миналогодишната, основно в резултат на понижение на средните добиви, а при маслодайната рапица и поради намаление на площите.

Жътва на есенници към 03.09.2020 г.

	03.09.2020					Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
Пшеница*	1 176 048	1 176 048	100,00%	4 626 318	393	3,9%	3,9%	-20,6%	-23,7%
ечемик (вкл. пролетен)*	138 059	138 059	100,00%	560 037	406	18,5%	18,6%	2,4%	-13,5%
маслодайна рапица*	114 732	114 732	100,00%	257 614	225	-24,8%	-24,8%	-35,7%	-14,4%
ръж	6 861	6 472	94,30%	14 629	226	17,0%	10,4%	17,9%	6,6%
тритикале	13 945	13 794	98,90%	41 822	303	2,8%	1,7%	-3,5%	-5,0%

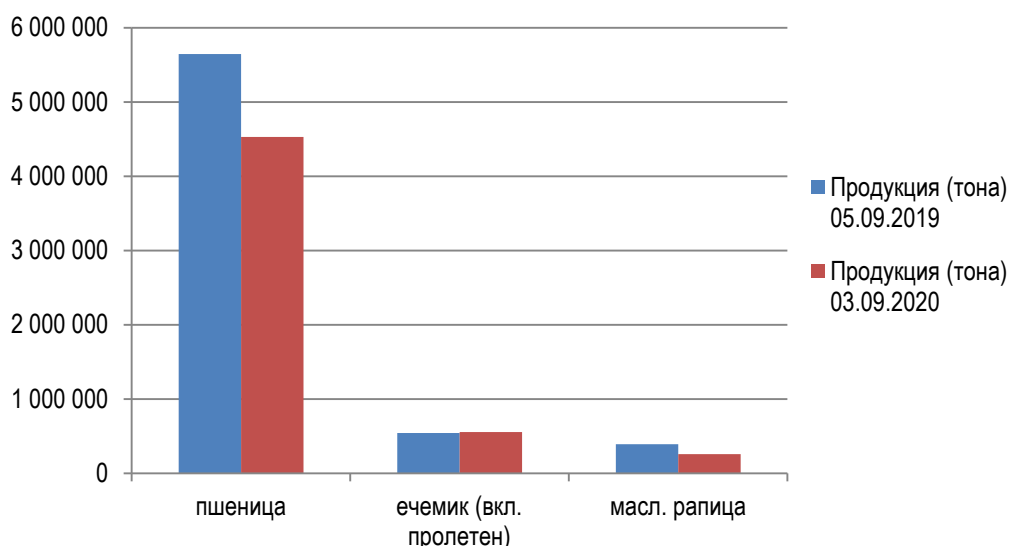
Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

*Информацията е съгласно подадени данни от ОДЗ към 04.09.2020 г.

**Площите за реколтиране при пшеница, ечемик и рапица намаляват поради увеличение на пропадналите площи

Продукция от основни есенни култури към 03.09.2020 г., сравнено със същия период на 2019 г.

1.2 Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно

Към началото на м. септември 2020 г. са реколтирани 57% от площите с маслодаен слънчоглед и 11% от тези с царевица. Продължителното засушаване през настоящата година се отразява негативно на средните добиви от двете култури и на този етап отклонението от прибраните по това време на миналата година количества е около 30%.

Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 03.09.2020 г.

	03.09.2020					Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
маслодаен слънчоглед*	809 903	461 663	57,0%	851 574	184	8,9%	-9,4%	-27,5%	-20,0%
царевица за зърно*	574 837	63 032	11,0%	263 064	417	26,1%	9,8%	-30,5%	-36,7%

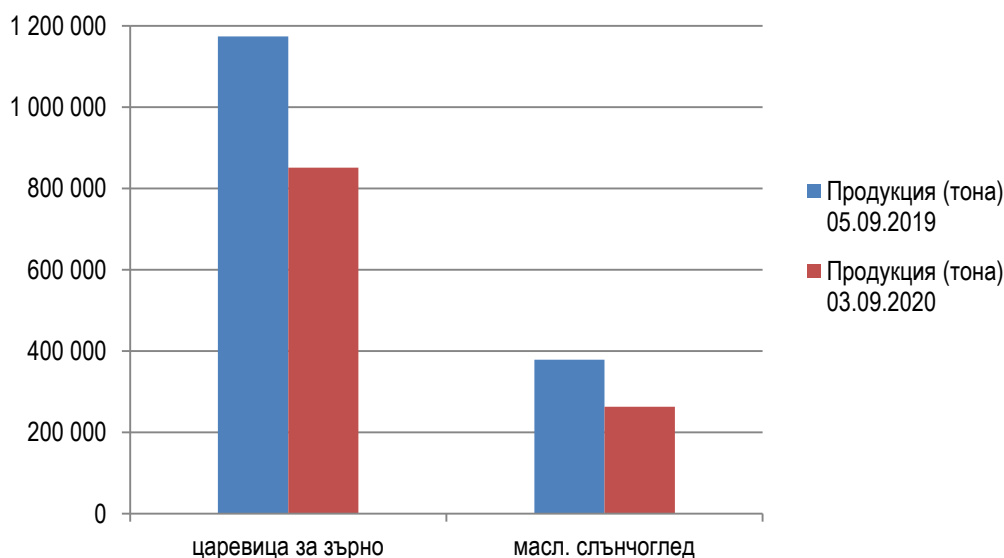
Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

*Информацията е съгласно подадени данни от ОДЗ към 04.09.2020 г.

**Площите за реколтиране при слънчоглед и царевица намаляват поради увеличение на пропадналите площи. Част от събраната продукция от царевица за зърно е прибрана за силаж поради засушаването.

Продукция от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 03.09.2020 г., сравнено със същия период на 2019 г.

1.3 Площи и производство на тютюн

Добитите до момента количества тютюн от типовете „Ориенталски“, „Вирджиния“ и „Бърлей“ са с между 18,1% и 41,4% под нивата отпреди една година, вследствие на по-малко реколтирани площи и/или по-ниски добиви.

Площи и производство на тютюн към 03.09.2020 г.

	03.09.2020				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	2 614	2 573	3 544	138	-15,4%	-10,3%	-18,1%	-8,6%
Тютюн-Вирджиния	1 259	1 029	1 007	98	-31,4%	-31,1%	-26,9%	6,5%
Тютюн-Бърлей	280	261	353	135	-21,8%	-26,3%	-41,4%	-20,6%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

1.4 Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди

Последните оперативни данни сочат ръст на продукцията от дини и пъпеши респективно с 21,7% и 45,1% спрямо същия период на 2019 г. Основен принос за това имат повечето засадени и реколтирани до момента площи, като при пъпешите се наблюдава и увеличение на средния добив от декар. Засега производството на картофи, пипер и домати от открити площи изостава с между 6,8% и 48,5% спрямо година по-рано, което се обяснява донякъде с по-късното прибиране на реколтата тази година.

Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 03.09.2020 г.

	03.09.2020				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
картофи	9 659	4 757	76 551	1 609	-5,5%	-21,0%	-6,9%	17,9%
домати на открито	2 740	1 803	23 233	1 289	-20,3%	-40,4%	-48,5%	-13,6%
пипер на открито	2 581	2 012	17 380	864	-3,4%	-13,3%	-30,1%	-19,4%
дини	4 624	3 888	68 523	1 762	24,9%	23,2%	21,7%	-1,2%
пъпеши	2 479	2 294	22 982	1 002	38,0%	31,9%	45,1%	10,1%
ягоди на открито	698	698	5 263	754	-34,7%	-29,6%	-37,1%	-10,7%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

1.5 Площи и производство на домати в оранжерии, краставици и зеле

До момента в оранжерии са произведени 34 765 тона домати и 35 075 тона краставици.

Продължава реколтирането на открити площи, засадени с краставици и зеле, като до момента са прибрани съответно 7 591 тона и 9 291 тона.

Площи и производство на оранжерийни домати, краставици (от открити площи и оранжерии) и зеле към 03.09.2020 г.

	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
домати в оранжерии	454	452**	34 765	7 691
краставици в оранжерии	276	371**	35 075	9 454
краставици на открити площи*	777	741	7 591	1 024
зеле	1 359	382	9 291	2 432

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК

Забележка: За културите оранжерийни домати, краставици и зеле не може да се изчисли изменение на годишна база, тъй като те са включени в оперативното наблюдение от 2020 г.

* вкл. и корнишони

** Данните са за разгънати реколтирани площи.

1.6 Площи и производство от трайни насаждения

По оперативни данни, към 3 септември 2020 г. събраното количество сливи е с близо 34% повече спрямо година по-рано, което се дължи на увеличение както на реколтираните площи, така и на средния добив.

Вследствие на забавения темп на прибиране на реколтата и/или по-ниските средни добиви, продукцията от праскови, кайсии, малини и десертни лозя е с между 30,5% и 61% под миналогодишната. При производството на ябълки, круши и винено грозде също се отчита намаление на годишна база, но то не е показателно за цялата реколта, тъй като кампанията е все още в ранен стадий.

Площи и производство от трайни насаждения към 03.09.2020 г.

	03.09.2020				Изменение на годишна база, %		
	Засадени площи (вкл. млади, неплододаващи) (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	3 490	210	1 577	751	-52,5%	-39,7%	26,9%
круши	604	146	759	520	-17,5%	-7,7%	12,1%
праскови	2 951	2 496	18 409	738	-29,7%	-30,5%	-1,1%
сливи	11 139	4 599	29 735	647	13,6%	33,8%	17,9%
кайсии	3 110	1 842	6 931	376	-32,5%	-60,0%	-40,8%
малини	1 940	1 629	3 182	195	-6,6%	-44,6%	-40,7%
лозя винени	25 289	404	1 537	380	-74,8%	-85,1%	-40,9%
лозя десертни	2 126	800	3 241	405	-39,7%	-61,0%	-35,4%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

1.7 Площи и производство от етерично-маслени култури

На този етап производството на лавандула е с 3,5% над отчетеното по същото време на 2019 г., като по-големият размер реколтирани площи компенсира понижения среден добив от декар.

Площи и производство от етерично-маслени култури към 03.09.2020 г.

	03.09.2020				Изменение на годишна база, %		
	Засадени площи (вкл. млади, неплододаващи) (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
лавандула	20 889	16 085	69 327	431	21,9%	3,5%	-15,2%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

Общият износ на пшеница през Пристанище Варна¹ от началото на текущия пазарен сезон до 6 септември 2020 г. е в размер на 348,3 хил. тона (в т. ч. 34 хил. тона реализирани през последната седмица), което е с 49,5% по-малко на годишна база. Експортът на ечемик през порта е с 89,6% над отчетения по същото време на миналата година, а товари с рапица от новата реколта все още не са преминавали.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	29.06.2019 – 06.09.2019	29.06.2020 – 06.09.2020	Изменение на годишна база
пшеница	690 030	348 294	-49,5%
ечемик	34 665	65 728	89,6%
рапица	80 246	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е осъществен износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2020 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Подобно на миналия сезон, през първата седмица на пазарна 2020/21 година не е

¹ През последните няколко години Пристанище Варна формира около 50% от общия експорт на пшеница и царевица и около 30% от този на ечемик, слънчоглед и рапица.

реализиран износ на царевица и слънчоглед от наблюдаваните пристанища във Варна и Бургас.

От началото на юли 2020 г. до момента не е регистриран внос на зърнени и маслодайни култури през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 33/2020, ще бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за м. юни 2020 г.

2.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 33/2020, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 2 септември 2020 г. средните изкупни цени на рапицата и слънчогледа отбелязват леко повишение на седмична база, респективно с 1,3% и 1,7%, докато царевицата поевтинява незначително (с 0,4%). Пшеницата и ечемикът се изкупуват на същите ценови нива като през предходната седмица.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 02.09.2020 г., лв./тон без ДДС

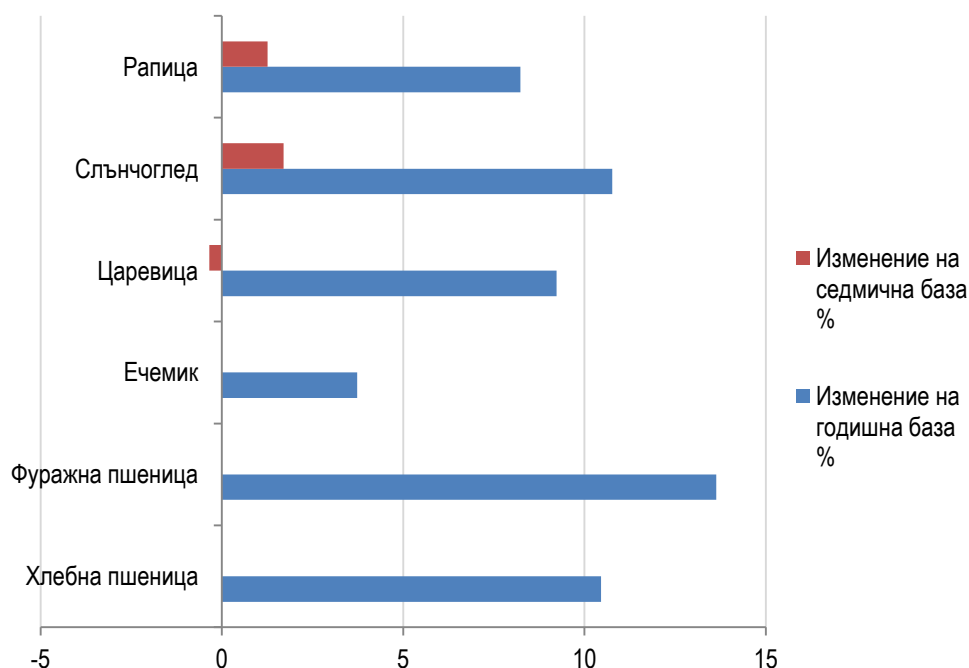
	04.09.2019	26.08.2020	02.09.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
хлебна пшеница	287	317	317	10,5	0,0
фуражна пшеница	264	300	300	13,6	0,0
ечемик	268	278	278	3,7	0,0
царевица	260	285	284	9,2	-0,4
слънчоглед	539	587	597	10,8	1,7
рапица	668	714	723	8,2	1,3

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от МЗХГ

Сравнявайки със същия период на миналата година, основните зърнени и маслодайни култури са поскъпнали с между 3,7% (ечемик) и 13,6% (фуражна пшеница).

**Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към
02.09.2020 г.**

3.2 Плодове и зеленчуци

Като цяло, в рамките на последната седмица се наблюдава поевтиняване на основните плодове и зеленчуци, предлагани на тържищата. Понижението на цените на седмична база е в границите от 1% до 15%, най-чувствително при домати (оранжерийни и от открити площи), картофите и ябълките. Изключение прави средната цена едро на прасковите, която нараства с 2,1%.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 04.09.2020 г., лв./кг

	05.09.2019	28.08.2020	04.09.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,55	0,70	0,62	12,7	-11,4
картофи (пресни)	*	*	*	-	-
домати (оранжерийни)	1,44	1,80	1,53	6,3	-15,0
домати (открити площи)	0,95	1,37	1,18	24,2	-13,9
домати (внос)	*	*	*	-	-
краставици (оранжерийни)	1,36	1,56	1,48	8,8	-5,1
краставици (открити площи)	*	1,30	1,28	-	-1,5
пипер (зелен)	0,98	1,03	1,02	4,1	-1,0
пипер (червен)	1,12	1,39	1,30	16,1	-6,5
зеле	0,54	0,65	0,61	13,0	-6,2

	05.09.2019	28.08.2020	04.09.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
дини	0,43	0,45	0,42	-2,3	-6,7
пъпеши	0,78	*	*	-	-
праскови	1,19	1,43	1,46	22,7	2,1
череша	*	*	*	-	-
ябълки	0,98	1,84	1,63	66,3	-11,4
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	1,67	1,54	-	-7,8

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от МЗХГ

* Няма данни

Към 4 септември 2020 г. ябълките се търгуват с 66,3% по-скъпо, отколкото по същото време на миналата година. По-умерен ръст на годишна база е налице при цените на пипера (зелен и червен), домати (оранжерийни и полско производство), оранжерийните краставици, картофите, зелето и прасковите – от 4,1% до 24,2%. Само средната цена на едро на дините е малко под миналогодишната, с 2,3%.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 04.09.2020 г.

